

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA (curs 2015-2016)

Títol de l'assignatura (pla d'estudis): Imatge i text

Subtítol de l'assignatura: El Llibre vermell de Carl Gustav Jung.

Codi de l'assignatura: 30792

Tipus: Obligatòria Optativa

Nombre de crèdits (ECTS): 5 ECTS

Idioma en el qual s'imparteix: Castellà

Professor/s responsable/s: Cirlot Valenzuela, Victoria

Descriptor:

El Llibre vermell de Carl Gustav Jung, publicat per primera vegada l'any 2009 en la seva versió anglesa i l'any 2010 en la castellana, constitueix un repte hermenèutic: escrita com un diari íntim conté les pràctiques de la imaginació activa realitzades pel psiquiatre suís entre 1913 i 1929. L'obra d'Aby Warburg, fundador de l'Institut que porta el seu nom i de la cèlebre escola d'iconografia, presenta punts de contacte interessants amb la de Jung, que ja va ser advertit per Ernst Gombrich. El curs proposa un estudi comparatiu amb la intenció d'una millor comprensió tant de Jung com de Warburg a l'espera d'una mútua il·luminació.

Objectius formatius:

Iniciació en l'hermenèutica (la interpretació) a partir fonamentalment de l'obra de Hans Georg Gadamer (Veritat i mètode). L'hermenèutica gadameriana serà aplicada al Llibre vermell de Jung. Es tracta per tant d'abordar l'hermenèutica des d'un punt de vista teòric i de la seva aplicació sobre un text d'una gran importància i que es coneix tan sols des de fa dos anys. La comparació amb l'obra de Warburg, que tant interès està despertant en l'actualitat, ens sembla molt enriquidora per a la comprensió del context teòric en què s'inscriu *El Llibre vermell*.

Programa:

1. Carl Gustav Jung i Aby Warburg: Psicologia i història de l'art
2. La noció de 'inconscient col·lectiu' de CGJ i la de 'supervivència' a AW
3. Imatges, arquetips i símbols
4. Fonts comuns: Mneme de Richard Semon i l'Atlas d'Adolf Bastian
5. Introducció a *El Llibre vermell* de CGJ: la imaginació activa
6. La serp-símbol al LR i la teoria de la libido
7. El ritual de la serp d'AW: la polaritat del símbol
8. Atlas Mnemosyne d'AW: el gest i les seves metamorfosis
9. Explicació, comprensió, interpretació a la llum de l'hermenèutica de Gadamer
10. L'estudi comparat i la comprensió de textos i imatges

Competències generals i específiques associades a l'assignatura:

Competències generals:

- CB6. Tenir i comprendre coneixements que aportin una base o una oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- CB7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris), relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- CB8. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Competències transversals:

- CT1. Capacitat de crítica i d'autocrítica.
- CT2. Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- CT3. Capacitat de relacionar de manera informada coneixements propis de diferents àmbits i disciplines.

Competències específiques:

- CE1. Aprofundir en el coneixement d'una especialitat, com són la literatura, l'art i el pensament, i desenvolupar alhora una visió transversal.
 - RA1. Reconèixer els models teòrics que descriuen les interaccions sistèmiques entre literatura, art i pensament, així com les seves manifestacions pràctiques.
 - RA3. Mostrar coneixements de la producció cultural.
- CE2. Que els estudiants hagin demostrat capacitat per relacionar diferents discursos culturals tant des d'una perspectiva contemporània com històrica.
 - RA1. Analitzar productes artístics procedents de diferents tradicions culturals.
 - RA2. Dominar una comprensió de la complexitat dels fenòmens culturals del nostre temps, tenint en compte la diversitat i la multiculturalitat.
 - RA3. Distingir els diferents formats derivats dels avenços tecnològics més recents.
- CE3. Elaborar anàlisis comparatives amb aportacions significatives de la literatura, l'art i el pensament.
 - RA1. Presentar una visió crítica de les orientacions principals de la disciplina i la seva història amb exemples pràctics.

- RA2. Dominar les relacions entre literatura i arts visuals, i en general els problemes plantejats per correspondència i intercanvi entre discursos verbals i visuals en la cultura actual.
 - RA3. Discriminar els intercanvis, les relacions i les influències entre les diverses tradicions artístiques.
- CE4. Que els estudiants mostrin capacitat de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació de fenòmens culturals.
- RA1. Reflexionar sobre les preguntes i els corrents més importants en el moment actual relacionats amb la disciplina.
- CE5. Que els estudiants hagin demostrat un ús rigorós de mètodes d'investigació per a l'elaboració d'un projecte de recerca que aporti aspectes originals en l'anàlisi d'una temàtica rellevant en el camp dels estudis avançats en humanitats.
- o RA3. Dominar els conceptes, les tècniques i els mètodes de treball propis de la disciplina.

Metodologia d'ensenyament:

L'assignatura tindrà 20 hores d'ensenyament presencial amb el grup sencer i la resta de les hores de contacte amb el professor es faran en grups més petits i tutories obligatòries. A més de les classes, el procés d'aprenentatge inclou lectures, grups de discussió i altres activitats formatives assignades pel professor.

Criteris i procediments d'avaluació:

La forma d'avaluació de totes les assignatures del màster és l'avaluació continuada. Segons les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF, l'avaluació continuada s'ha de basar en un mínim de tres fonts d'avaluació, proves o exercicis realitzats durant el període lectiu de classes. Per fonts d'avaluació s'ha d'entendre pràctiques de seminaris, ressenyes, informes de lectura, informes orals, esquemes o propostes per treballs, treballs en equip, etc. Convindrà que aquestes fonts siguin objectivables i estiguin documentades. Es poden afegir, a més a més, altres criteris com la participació en les discussions a classe. A causa que l'avaluació continuada és aquella que es realitza durant el període lectiu, tots els materials a avaluar en les assignatures del màster tenen com a termini màxim de presentació l'últim dia del període d'exàmens del trimestre en què s'imparteix l'assignatura, període establert al calendari acadèmic de la UPF. Les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF estableixen que hi ha una única convocatòria per curs acadèmic per cada assignatura o activitat formativa

Bibliografia seleccionada:

Textos

Jung, Carl Gustav, *El Libro rojo*, Malba, Fundación Costantini, Buenos Aires 2010 (1ª ed. 2009)

Warburg, Aby, *El ritual de la serpiente*, Sexto Piso, México 2008

Estudios

Didi-Huberman, Georges, *La imagen superviviente. Historia del arte y tiempos de fantasmas según Aby Warburg*, Abada, Madrid 2009

Estudios sobre El Libro rojo de CGJ, La voz de Filemón, El Hilo de Ariadna, Buenos Aires 2010

Gadamer, Hans Georg, *Verdad y método*, Sígueme, Salamanca 1998 (1ª ed. 1960)

Gombrich, Ernst H. *Aby Warburg. Una biografía intelectual*, Alianza, Madrid 1986 (1ª ed. 1970)

Le Livre Rouge de Jung, en Cahiers jungiens de Psychanalyse, núm. 134, sept. 2011

Nante, Bernardo, *El libro rojo de Jung. Claves para la comprensión de una obra inexplicable*, Siruela/El Hilo de Ariadna, Madrid 2011

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Programa Oficial de Postgrau en Humanitats
Departament d'Humanitats i Institut Universitari de Cultura
Màster en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Programa Oficial de Postgrau en Humanitats
Departament d'Humanitats i Institut Universitari de Cultura
Màster en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament